

Kopya Çekmenin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Durum Çalışması

A Case Study on the Evaluation of the Cheating

Bilgen Kırıl*

To cite this article/Atf için:

Kırıl, B. (2018). Kopya çekmenin değerlendirilmesi üzerine bir durum çalışması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education*, 6(1), 133-156. DOI: 10.14689/issn.2148-2624.1.6c1s6m

Öz: Araştırma, birbirinin yerine sınava giren iki öğrencinin kopya çekme nedenleri ile ceza almaları sonucunda hayatlarında meydana gelen değişimleri incelemek için yapılmıştır. Araştırma betimsel çalışma olup; durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırma için bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinin 2000-2017 yılları arasındaki kopya istatistikleri incelenmiştir. Ardından, kopya çekmeye eğilim gösteren iki öğrencinin gönüllü olarak araştırma sürecine katılması sonucu yapılan çalışma gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda bir öğrencinin ailesinin olayı hiç bilmediği, öğrencilerin her ikisinin de olaydan pişman olduğu, bu olay sonrası psikolojik, ekonomik ve eğitimsel durumlarında bir takım değişiklikler yaşadıkları sonucuna varılmıştır. Ayrıca öğrencilerin kopya çekme sonucu alabilecekleri cezalara ilişkin yeterli bilgiye sahip olmadıkları da tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda, kopya çekme sonucu alınabilecek cezalarla ilgili bilgilendirmenin artırılması, web sitelerinde, okul panolarında özellikle sınav zamanlarında çeşitli paylaşımların olması gibi önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kopya çekmek, ceza, eğitim fakültesi

Abstract: The study was conducted to research the causes of the cheating of two students who entered the examination instead of each other, the changes that took place in their lives as a result of their punishment. A descriptive approach has been adopted in the research and it is a case study. For the study, the cheating statistics of the education faculty of a state university between 2000-2017 were examined. As a result of the researches conducted, the result was that the two students who participated in this study voluntarily participated in the interviews. The conclusion of the research was that the family of one of the students never knows the facts. They experienced some changes in their lives in terms of psychological, economic and educational. They don't have enough knowledge of punishments for cheating. Suggestions may be made to increase information about punishments that may result in cheating, such as having various shares on web sites, school boards, especially during examinations.

Keywords: Cheating, punishment, education faculty

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 13.02.2018

Düzeltilme Tarihi: 28.02.2018

Kabul Tarihi: 25.03.2018

* Sorumlu yazar / Correspondence: Dr. Öğr. Üyesi, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye, e-mail: bilgenkiral@gmail.com , ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-5352-8552>

Giriş

Bireylerin yaşamlarının en önemli zaman dilimi öğrencilik yıllarıdır. Öğrencilik yıllarında yaşananlar, yapılan bazı hatalar bireylerin geleceklelerini etkilemektedir. Bu hatalardan biri de kopya çekme davranışıdır. Bireyler öğrencilik yıllarında sınıf geçme, okul bitirme kaygısıyla, ailesinin, akrabalarının, öğretmenlerinin ve arkadaşlarının gözünde başarılı görünmek maksadıyla, onların kendilerini tembel veya başarısız gibi olumsuz değerlendirmemeleri için bir takım yanılgılar yapabilmektedirler. Bunlardan birisi de kopya çekmedir. Bir akademik sahtekârlık türü olan “kopya çekmek” Türk Dil Kurumu Sözlüğü’nde (2017) “genellikle yazılı sınavlarda soruları cevaplamak için bir kaynağa gizlice bakmak” olarak tanımlanmıştır. İngilizce’de copy ve cheating sözcüklerine karşılık gelen kopya çekmek bu çalışmaya karşılık gelen anlamıyla Oxford Sözlüğü’nde (2017) sahtekârlık yapmak, avantaj sağlamak için bir takım yollara başvurmak anlamına da gelmektedir. Öğrencilerin; sınıf geçme korkularının olması, okul bitirememeye kaygıları, daha başarılı olma istekleri gibi çeşitli nedenlerden dolayı kopya eylemleri meydana gelmektedir (McCabe, Trevino ve Butterfield, 2001).

Kopya çekme eylemleri incelendiğinde öğrencilerin farklı nedenlerden dolayı kopya çekmeye eğilim gösterdikleri görülmektedir. Yapılan araştırmalarda, birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerde diğer sınıftaki öğrencilere göre (Crown ve Spiller, 1998; Whitley, 1998), sosyal hayatı hareketli olan, gece hayatı olan öğrencilerin olmayanlara göre (Crown ve Spiller, 1998), not ortalaması düşük olan öğrencilerin yüksek olanlara göre kopya eğiliminin daha yüksek olduğu (Antion ve Michael, 1983; Bushway ve Nash, 1977) sonuçlarına ulaşılmıştır. Erkek öğrencilerin, kadın öğrencilerden kopyaya daha meyilli olduğu da bir diğer tespittir (Gümüşgöl, Üstün, Işık ve Demirel, 2013; Kaymakcan, 2002; Kuntz ve Butler, 2014; Küçüktepe ve Küçüktepe, 2012; Yangın ve Kahyaoğlu, 2009).

Sınavda gözetmenlerin dikkatli olmamaları, test tipi sınavlar, öğrencilerin yakın oturtulması, yakalanma riskinin az olduğu sınavlar, sınav sorularının aynı türde olması gibi unsurlar da (Crown ve Spiller, 1998; Gerdeman, 2000; Maramark ve Maline, 1993; Smith, Davy, Rosenberg ve Haight, 2002; Whitley, 1998) öğrencilerin kopya çekme eğilimini artıran farklı etmenler olabilmektedir. Bununla birlikte kopya ve kopya eylemlerine ilişkin açık politikalar ortaya konulmaması, cezaların uygulanmaması, kuralların açık ve belirgin olmaması, öğrencilerin kopya sonucu alacakları cezalara ilişkin yeterli bilgiye sahip olmaması da (Gerdeman, 2000) kopya eğiliminin öğrencilerce kullanılması ve devam etmesine sebep olabilmektedir. Öğrenciler üzerindeki aile baskısı, çevrenin iyi not beklentisi (Lupton, Chapman ve Weiss, 2000; Tan, 2001), yüksek not alamama kaygısı, kopya çekmeyi hobi olarak görme, dersten kalma gibi duygular öğrencilerin kopya çekme nedenlerinden diğerleridir (Özgüngör, 2008; Seven ve Engin, 2008). Ayrıca okulda diğer öğrencilerin de kopya çekmesinin ve yakalanmalarının, yakalanmamak kaydıyla kopyanın yapılabileceği inancı, kopyanın basit bir olay gibi görülmesinin de kopya olayının öğrenciler tarafından normalleştirilerek, kopya nedenleri arasına girdiği (Akdağ ve Güneş, 2012; Dam, 2013) de yapılan araştırmalarda öğrenciler tarafından ifade edilmektedir.

Öğrenciler okul ortamında kopya çekme eğiliminde bulduklarına göre kopya eylemlerini azaltmaya dönük olarak okul örgütünde örgütsel önlemler alınabilir. Örgütsel önlemler arasında; kopya sonucu alınacak cezalarla ilgili broşür, tanıtım çalışmalarının yapılması (Maramark ve Maline, 1993); okulların uygulayacakları politikaların net olarak ortaya konulması, ders hocalarının birbirleriyle tutarlı davranmaları sayılabilir. Örgütsel olarak alınabilecek önlemlerin yanı sıra bireysel olarak alınacak önlemler ile kopya çekme olayının azaltılmasına çalışılabilir. Bireysel önlemler arasında kopya çekme sonucunda öğrencilerin alacakları cezalarla ilgili bireysel danışmanlıklar yapılması (Lim ve See, 2001), psikolojik danışmanlardan destek sağlanması sayılabilir. Tüm öğretim seviyelerinde (yükseköğretim,

ortaöğretim, hatta ilköğretim kurumlarında) öğrencilere kopya çekme ve sonuçları anlatılarak, kopya çekme eylemi sonucunda alınacak cezalara ilişkin yasal mevzuatın ara sıra öğrencilere aktarılması önemlidir. Bununla ilgili tüm öğretim seviyelerinde belirlenmiş bir yasal çerçeve bulunmaktadır. Aşağıda yükseköğretimde, ortaöğretimde ve ilköğretimde öğrencilerin alacakları cezalara ilişkin mevzuat hükümleri incelenmiştir.

18.08.2012 tarihli 28388 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği 5/d maddesinde “*sınavlarda kopyaya teşebbüs etmek*” kınama cezasıyla; 7/e-f maddeleri “*sınavlarda kopya çekmek veya çektirmek*” yükseköğretim kurumundan bir yarıyı uzaklaştırma cezasıyla; 8/d maddesinde “*Sınavlarda tehditle kopya çekmek, kopya çeken öğrencilerin sınav salonundan çıkarılmasına engel olmak, kendi yerine başkasını sınava sokmak veya başkasının yerine sınava girmek*” öğrencilerin yükseköğretim kurumundan iki yarı yıl uzaklaştırma ile cezalandırılmalarını içermektedir. 16.09.2017 tarihli ve 30182 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 164/1 maddesinde “*kopya çekmek veya çekilmesine yardımcı olmak*” kınama cezasıyla; 164/2-j “*Toplu kopya çekmek veya çekilmesine yardımcı olmak*” okuldan 1-5 gün arasında kısa süreli uzaklaştırma cezasıyla; 164/3-1 ve j maddesi “*Zor kullanarak veya tehditle kopya çekmek veya çekilmesini sağlamak*” “*Yerine başkasını sınava sokmak, başkasının yerine sınava girmek*” okul değiştirme cezasını gerektirmektedir. 26.07.2014 tarihli Resmi Gazete’de Yayımlanan Okulöncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nin 55/b-14 maddesinde “*Sınavda kopya çekmek veya kopya vermek*” kınama cezasıyla, 55/c-15 “*Kendi yerine başkasının sınava girmesini sağlamak, başkasının yerine sınava girmek*” okul değiştirme cezasıyla cezalandırılmaktadırlar. Mevzuatta da görüldüğü gibi kopya çekmek, çekmeye teşebbüs etmek, başkasının yerine sınava girmek gibi kopya çekme eylemleri sonucu cezai yaptırımlar bulunmaktadır.

Yerli ve yabancı alan yazın tarandığında kopya çekme ile ilgili çeşitli araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Lupton, Chapman ve Weiss (2000), Polonyalı ve Amerikalı öğrencilerin kopya çekme eğilimlerini tespit etmeye dönük yaptıkları araştırmalarında Polonyalı öğrencilerin kopya eğilimlerinin Amerikalı öğrencilerden yüksek olduğu, sınavlarda arkadaşlarına kopya vermenin, cevapları söylemenin, aslında kopya çekmenin kendilerini rahatsız etmediğini ifade etmişlerdir. Lupton ve Chapman’ın (2002) bir diğer karşılaştırmalı araştırmalarında ise Amerikalı ve Rus öğrencilerin kopya eğilimlerini tespit etmeye dönüktür. Araştırma sonucunda Rus öğrencilerin eğilimlerinin, Amerikalı öğrencilere göre yüksek olduğu, Rus öğrencilerin sınavda aldatmanın veya başka bir arkadaşına kopya vermenin kendilerini rahatsız etmediğini ifade etmeleri araştırmanın sonuçları arasında yer almaktadır. Ashworth, Bannister ve Thorne (1997) tarafından yapılan araştırmada kopya çekme ve intihal yapma, öğrenci görüşlerine göre araştırılmıştır. 19 öğrenciyle görüşmenin yapıldığı çalışmada öğrencilerin bir kısmı kopyayı ahlaki bir sorun olarak değerlendirirken, diğer bir kısmı kopya sonucu birey bir takım bilgileri öğreniyorsa ahlaki bir sorun olmayacağı yönünde görüş bildirmişlerdir. Araştırmada; kopya çekmek dersten kalmama isteği, çalışmaya ilginin olmaması, potansiyel kazanımların olması, başarılı olma isteği, keşfedilme olasılığı gibi bilinçli seçimlerle gerçekleşmektedir ve katılımcılar bireylerin aslında ne yaptıklarını bilincinde olduğunu ve sayılan sebeplerle kendilerini kopyaya motive ettiklerini ifade etmişlerdir. Bazı öğrencilerse dersten veya sınıftan geçmek için kopyanın mecburi bir durum olduğunu da ifade etmişlerdir. Bazı öğrencilerin kopya çekmeyi alışkanlık haline getirdiğini ifade eden öğrenciler olsa da çalışkan öğrencilerin bile buna başvurabilecekleri de diğer görüşler arasındadır. Bunun sebebininse hayatın rekabetçi bir ortamdan oluşması, geleceklerini tehlikeye atmamak istemeleri gibi gerekçelerdir.

McCabe, Trevino ve Butterfield (1999) tarafından gerçekleştirilen çalışmada kolej ve üniversite öğrencilerinin görüşlerine göre ahlaki kuralları (honor codes) belli olan okullarda öğrencilerin dürüstlüğü sürdürme ve kopya çekmeme sorumluluğunda olduğu, birbirlerine ve kendilerine saygı duyma, dürüstlüğü geleneksel bir özellik olarak okullarında bulunduğu, bütünlük kültürü, topluluk değerleri, iletişim, akran etkisi, karşılıklı sorumluluk bilincinin olması gibi değerlerin olduğu ifade edilmiştir. Ahlaki kurallarını, standartlarını açık bir şekilde belirleyen ve öğrencilerinin bunlara uymasını talep eden okulların, belirlemeyen (non honor codes) okullardan ahlaki anlayış düzeyinin daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ahlaki kuralları belirli olmayan okullarda bireysel uygulamalar, kendi odaklı olma eğilimi gibi unsurların etkili olduğu görülmektedir. İki gruptaki öğrenci görüşleri karşılaştırıldığında birinci gruptaki öğrenciler *“kopya benim okul çevremde kabul edilemez ve çok nadir olarak görülür”* şeklinde ifadelerde bulunurken, daha bütünsel, biz bilinciyle olaya baktıkları; ikinci gruptaki öğrencilerinse *“asla kopya çekmem veya birini kopya çekerken görmedim, kopyanın gerçek anlamda ciddi bir sorun olduğunu düşünmüyorum.”* şeklinde söylemlerle kopya olayına daha bireyci baktıkları görülmektedir.

Akdağ ve Güneş (2002) Eğitim Fakültesi öğrencileri ile yapmış oldukları araştırmalarında notları düşük olan öğrencilerin, kopya çekme eğilimlerinin yüksek olanlara göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Kaymakcan'ın (2002) araştırması ise İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye ilişkin eğilimlerini bulmaya dönüktür. Araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası sıklıkla kopya çektiklerini ifade etmişlerdir. Erkek öğrencilerin kızlara göre daha fazla kopya çektikleri, en çok kopya çekilen derslerin ise alan dersleri değil felsefe grubu dersler ile formasyon dersleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Seven ve Engin (2008) Eğitim Fakültesinde yaptıkları araştırmalarında öğrencilerin kopya çekme nedenleri araştırmışlardır. Bunlar arasında yüksek not alamama ve dersten kalma gibi kaygılarla kopya eğiliminde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Eraslan (2011) ise son sınıfta okuyan 48 matematik öğretmeni adayı ile yaptığı çalışmasında, öğretmen adaylarının % 81'inin kopyaya başvurduğu ve kendilerini güvende hissetmek amacıyla kopya çekme eğiliminde olduklarını tespit etmiştir. Kopya çekmeyen kısım ise yakalanıp ceza alma korkusu, ahlaki değerler, kendi başına hak ederek başarıma arzusu ile kopya çekmediklerini ifade etmişlerdir.

Küçüktepe ve Küçüktepe (2012) tarih öğretmeni adaylarıyla yaptığı çalışmalarında erkek öğrencilerin kızlara, kendini çok başarılı gören öğretmen adaylarının diğerlerine göre kopya çekme eğilimlerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gümüşgül, Üstün, Işık ve Demirel (2013) tarafından Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilere ilişkin yaptıkları çalışmalarında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre, birinci sınıf öğrencilerinin ara ve son sınıf öğrencilerine göre kopya çekme eğilimlerinin yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Alemdağ ve Alemdağ (2015) Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu 3. sınıf öğrencilerinin kopya çekme nedenleri ve kopya çekme yöntemlerini araştırdıkları çalışmalarında nitel yaklaşımla (20 öğrenci ile) araştırma yürütülmüştür. Katılımcıların % 81'inin kopya çekmeye başvurduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrenciler herkesin kopya çektiğini, sistemin kendilerini kopya çekmeye ittiğini de ifade etmişlerdir. Öğrencilerin kopya yöntemleri daha çok kâğıda ya da ellerine yazmak biçimindedir. 3 öğrenci ise kopya çekmediklerini ifade ederek, kopya çekmeyi acizlik ve günah olarak değerlendirmişlerdir. Özden, Baştürk ve Demir (2015) tarafından yapılan çalışma, 7 öğretmen adayı ile görüşme yapılarak, olgu bilim çalışması olarak yürütülmüştür. Araştırmada öğretmen adaylarının kopya çekme nedenleri bireysel etmenler (kişisel özellikler, akademik kazanç sağlama ve zayıf öz yeterlik algısı) ve çevresel etmenler (öğretim elemanlarının hareketleri, sınava dayalı sistem, sınavın içeriği, dersin yapısı, akran etkisi, örgütsel özellikler ve aile beklentisi) şeklinde sıralanmıştır.

Ünal ve Uçak (2017) ise Hacettepe Üniversitesi ile Kuzey Caroline'daki bilgi ve belge yönetimi öğrencilerinin bakış açısını karşılaştırmaya dönük bir araştırma yapmışlardır. İlgili araştırmada kopya çekmek veya sınavda arkadaşına soru vermenin Hacettepe Üniversitesindeki öğrencilerde Kuzey Caroline'dakilere göre daha yüksek olduğu, bunun sebebinin de kopya çekme, intihal vb. gibi kavramları Amerika'daki öğrencilerinin ilkökul ve ortaokul yıllarında öğrenmeye başladıkları, Türkiye'de ise lisans ve lisansüstü düzeyde öğrenilmeye başlandığı görülmüştür. Her iki ülke öğrencilerinin cezalar konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığı, zaman baskısı, not kaygısı, sınıf geçme kaygısı, başarılı olma isteği gibi nedenlerle kopya çekme yoluna başvurabilecekleri görülmektedir. Kopya çekme tüm ülkelerde önemli bir sorun olarak görülmektedir. Örneğin Amerika'da kolej öğrencilerinin %90'ı öğrencilik yıllarında kopya çekmişlerdir. Yapılan araştırmalardaki tüm öğrencilerin %50'si kopya çektiğini ifade etmiştir (Selçuk, 1995). McCabe ve Trevino (1997) araştırmaları neticesinde öğrencilerin öğrenimleri esnasında, öğrencilik yıllarında tamamına yakını kopya türlerinden birini kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Araştırmalar incelendiğinde kopya çeken ve çekme eğilimi yüksek olan öğrencilerin market hırsızlığı, vergide sahtecilik, zararlı madde alışkanlıkları, okul yaşamları boyunca aldatma eğilimleri, düşük iş ahlakı gibi özellikleri yaşamlarında gösterebilecekleri sonucuna ulaşılmıştır (Beck ve Ajzen, 1991'den akt. Eminoğlu, 2008). Yukarıda açıklandığı gibi yüksek not almak, sınıfta kalmak veya dersten kalmak gibi kaygılar nedeniyle öğrenciler tarafından bir takım kopya çekme eğilimleri görülmektedir. Yapılan araştırmalar gözden geçirildiğinde araştırmaların daha çok nicel yöntemler kullanılarak, geniş öğrenci kitlelerine uygulandığı görülmüştür. Bu araştırmanın diğer araştırmalardan farkı ise kopya olayı sonucu ceza almış öğrencilerle bire bir görüşme yapmak suretiyle derinlemesine inceleme yapılmış olmasıdır. Bu yönüyle araştırma diğer araştırmalardan farklılık göstermekle birlikte, bu konuda Türkiye'de yapılan ilk durum çalışmalarından biri olma niteliği taşımaktadır. Buradan hareketle kopya çekme ve başkasının yerine sınava girmeye ilişkin iki öğrencinin görüşlerini almak amacıyla yapılan araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Öğrencilerin;

1. kopya çekmeye eğilim gösterme nedenleri nedir?
2. ailelerinin ve arkadaşlarının kopya çekmelerine ve aldıkları cezalara ilişkin görüşleri nedir?
3. daha önce kopya çekme olayı yaşayıp yaşamadıklarına ilişkin görüşleri nedir?
4. kopya çekme sonucu yaşantılarında meydana gelen değişimlere ilişkin görüşleri nedir?
5. aldıkları cezaların caydırıcılığına ilişkin görüşleri nedir? ve
6. kopya çekme ve cezalarına ilişkin önerileri nelerdir?

Yöntem

Desen

Mevcut durumun ortaya çıkarılmasını amaçlayan bu araştırma betimsel durum çalışması deseninde yürütülmüştür. Durum çalışması gerçek yaşamdaki var olan, güncel durumların çalışılmasını, betimlenmesini ve ortaya konulmasını amaçlayan çalışmalardır (Creswell, 2016). Bu çalışmada da öğrencilerin kopya çekme eylemlerine ilişkin durum kendi sınırları içerisinde analiz edilerek, tanımlanarak yorumlanmaya çalışılmıştır (Merriam, 2013; Yıldırım ve Şimşek, 2006; Yin, 2011). Gerçek yaşamdaki var olan, güncel durumların çalışılmasını, betimlenmesini ve ortaya konulmasını amaçlayan çalışmalar durum çalışması olarak nitelendirilmektedir (Creswell, 2016). Durum çalışmalarında bağlam derinlemesine, ayrıntılı ve bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilerek, okuyucuya ya da ilgili olan kişilere olay sebepleriyle birlikte açıklanarak, tasvir edilmekte (Akar,

2016); bir veya birkaç durum kendi sınırları içerisinde analiz edilerek, tanımlanarak yorumlanmaktadır (Merriam, 2013; Yıldırım ve Şimşek, 2006; Yin, 2011). Yapılan çalışmada eğitim fakültesinde öğrenci olup, ilgili üniversitenin resmi kayıtlarında kopya çekme nedeni ile ceza alan iki öğrencinin kopya çekme sürecine ve kopya çekmenin sonucunda yaşadıklarına ilişkin görüşleri betimlenmiştir. Bu nedenle çalışmada betimsel durum çalışması deseni tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2000 yılı itibari ile öğrenci alımına başlayan Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2000-2017 yılları arasında kopya çekme eylemine katılan ve resmi olarak fakülteye bildirilen ve ceza alan öğrenciler oluşturmaktadır. Bu öğrencilere ait istatistikî bilgiler resmi yazı ile eğitim fakültesinin ilgili biriminden istenmiştir. Elde edilen bilgiler Tablo 1’de özetlenmiştir.

Tablo 1.

2000-2017 Yılları Arasında Alınan Cezaların Yıllara Göre Dağılımı

Cezalar	2017	2016	2015	2014	2011	2009	2008	2007	2006	2000
Uyarma		2		1						
1 hafta uzaklaş.	3	3					1			
2 hafta uzaklaş.					1					
1 ay uzaklaş.			1			1				
1 yarıyıl uzaklaş.	2							2	2	
2 yarıyıl uzaklaş.					2					
Toplam	5	5	1	1	3	1	1	2	2	

Tablo 1 incelendiğinde 2000-2005 yılları arasında; 2010, 2012 ve 2013 yıllarında da kopya ve türevleri suçlarından ceza alan öğrenci olmadığı, söz konusu yıllar arasında toplam 21 öğrencinin kopya çekme eylemi ile ilgili bir ceza aldığı tespit edilmiştir. En fazla cezanın 2016 ve 2017 yıllarında alındığı tespit edilmiştir. 2016 yılında 2 öğrencinin uyarma, 3 öğrencinin bir hafta uzaklaştırma cezası aldığı; 2017 yılında 3 öğrencinin 1 hafta uzaklaştırma ve 2 öğrencinin 1 yarıyıl uzaklaştırma cezası aldığı tespit edilmiştir. Cezalar incelendiğinde en ağır cezanın 1 ve 2 yarıyıl uzaklaştırma cezası olduğu görülmektedir. 1 yarıyıl uzaklaştırma cezası alan 6 öğrenci (2006, 2007 ve 2017 yıllarında); 2 yarıyıl uzaklaştırma cezası alan 2 öğrenci (2011 yılında) olduğu Tablo 1’de görülmektedir. Kopya çekme eylemine karışan öğrencilerin bölümlere ve suçlara ilişkin dağılımı Tablo 2’de özetlenmiştir.

Tablo 2.

2000-2017 Yılları Arasın Bölümlere ve Suçlara İlişkin Dağılımlar

Cezalar / Bölümler	Fen B. Öğ.	Müzik Öğ.	Formas.Prog.	RPD	Resim-iş Öğ.	Sınıf Öğ.	Sosyal B.Öğ.	Türkçe Öğ.	Toplam
Kopya çekmeye teşebbüs etme	1		2						3
Sınavlarda kopya çekmek veya çektirmek		1	2	2		2	2	2	11
Sınavlarda tehditle kopya çekmek, kendi yerine başkasını sınava sokmak başkasının yerine sınava girmek					2	4	1		7
Toplam	1	1	4	2	2	6	3	2	21

Tablo 2'ye göre kopya çekme eğiliminin en çok görüldüğü bölümler sırasıyla Sınıf Öğretmenliği (6 öğrenci), Pedagojik Formasyon Eğitimi (4 öğrenci), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (3 öğrenci), Türkçe Öğretmenliği (2 öğrenci), Resim İş Öğretmenliği (2 öğrenci), Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (RPD-2 öğrenci), Müzik Öğretmenliği (1 öğrenci) ve Fen Bilgisi Öğretmenliği (1 öğrenci) bölümleri olduğu görülürken, bazı bölümlerde ceza alan hiç öğrenci olmaması ise dikkat çekicidir. Cezalar incelendiğinde ise kopyaya teşebbüs eden 3 öğrenci, sınavlarda kopya çeken veya çektirten 11 öğrenci ve kendi yerine başkasını sınava sokan ve başkasının yerine sınava giren 7 öğrencinin olduğu ilgili istatistiklerden görülmektedir.

İlgili fakülteden resmi olarak istenen bilgiler kapsamında öğrencilere ait kişisel bilgiler, öğrencinin özel hayatının gizliliği kapsamında olduğu için araştırmacıya verilmemiştir. Araştırmacı tarafından yapılan araştırmalar sonucunda kopya çeken ve birbirinin yerine sınava giren öğrencilere informal yollardan ulaşılmıştır. Ulaşılan öğrenciler kopya ile yakalanmış ve birbirinin yerine sınava girmiş olan öğrencilerdir. Bu kapsamda dört öğrenciye ulaşılmamasına karşın, öğrencilerle yapılan görüşme neticesinde birbirinin yerine sınava giren iki öğrenci gönüllü olarak araştırmacı ile görüşmeyi ve ses kaydı almayı kabul etmiştir. Araştırma birbirinin yerine sınava giren iki öğrencinin kopya çekme olayına bakış açısını, kopya çekme nedenlerini ve sonuçlarını ortaya çıkarmayı amaçlayan bir durum çalışmasıdır. Durum çalışmalarında araştırılacak konunun sınırları kesin olarak çizilmeli; tek bir kişi, bir program, bir grup, bir kurum, bir toplum ya da bir politika araştırmanın örneklem grubunu oluşturabilir (Merriam, 2013; Yin, 2011). Buna göre araştırmada iki kişinin olması ve sınırlarının belli olması araştırmacıyı desteklemektedir. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Katılımcılar amaçlı olarak ölçüt ve kolay ulaşılabılır durum örnekleme yöntemi seçilmişlerdir (Glesne, 2012; Merriam, 2013; Patton, 2014). Araştırmada seçilen öğrenciler kopya eylemine karışmış, başkasının yerine sınava girmiş öğrenciler olup, son 5 yıl içerisinde bu suçtan ceza almış öğrencilerden seçilmişlerdir. (Bu konumda olan toplam 7 öğrenci olduğu Tablo 2'de de görülmektedir.). Araştırmaya katılan öğrencilerle yapılan görüşmelerin bilimsel çalışma olacağı bilgisi de ayrıca söylenmiştir. Araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrencilere ilişkin bilgiler Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

Araştırmaya Katılan Öğrencilere İlişkin Kişisel Bilgiler

Bilgiler	Yusuf	Ömer
Cinsiyet	Erkek	Erkek
Yaş	20	25
Anne	Sağ; ev hanımı	Sağ; çiftçi
Baba	Sağ; işçi emeklisi (maden ocağından)	Çocuk doğmadan vefatetmiş, baba çiftçiymiş
Memleket	İç Anadolu Bölgesinde küçük bir ilçe	Güney Doğu Anadolu Bölgesinde bir köy
Aile içindeki durum	4 çocuklu bir ailenin ilk erkek çocuğu	Köyündeki son erkek çocuk, 8 kardeşten en küçüğü
Öğrenim	Bir ilde yatılı okulda lise öğrenimi	YİBO ve sonrası bir ilçede lise öğrenimi
İşlenen suç	Başkasını kendi yerine sınava sokma	Başkasının yerine sınava girme
Önceden Kopya deneyimi olup olmadığı ve ceza durumu	Var Fakat öğrenci ceza almamış, lisede öğretmeni sözlü yaparak düşük notla dersten geçirmiş	Yok Kopya çekme deneyimi olmamış
Ailenin olayı bilme durumu	Suçtu aile biliyor, anne cezayı bilmiyor.	Aileden hiç kimse suçu ve cezayı bilmiyor.
Alınan ceza	1 yarı yıl uzaklaştırma	1 yarı yıl uzaklaştırma
Ceza sürecinde yaptıkları	Öğrenim gördüğü şehirde kalma, lokumcuda çalışma aileden de para alma.	Öğrenim gördüğü şehirde kalma, fotoğrafçıda çalışma, aileden para almama.

Tablo 3'te de görüldüğü gibi öğrencilerin her ikisi de erkek öğrencidir. Yusuf işçi emeklisi bir baba ve ev hanımı bir annenin, dört çocuğundan ilk erkek çocuğudur. Yusuf'un ailesi İç Anadolu Bölgesinde küçük bir ilçede yaşamını sürdürmektedir. Yusuf liseyi yatılı bir okulda okumuş, daha önceden lise yıllarında kopya tecrübesi olan, fakat ceza almayan bir öğrencidir. Kopya sonucu öğretmeni kendisini affetmiş, sözlü bir sınav yaparak, en asgari notla öğrenciyi dersinden geçirmiştir. Yusuf, kopya olayından ceza alana kadar kopya olayının cezayla sonuçlanacağına inanmamıştır. Çünkü kopya sonucu herhangi bir ceza alma olayını yaşamında tecrübe etmemiştir. Kopya çekme sonrası öğrencinin aldığı ceza 1 yarı yıl uzaklaştırma cezasıdır. Yusuf ailesine kopya çektiğini söylemiş, fakat annesine kopya sonrasında ceza aldığını söylememiştir. Babasına da cezasının 1 yarı yıl uzaklaştırma olduğu bilgisini söylememiş, okula gidiyorum diyerek, okulunun olduğu şehre gitmiştir. Yusuf derslere devam etmediği bir yarı yıl boyunca, bir lokumcuda işe başlamış, fakat ailesinden yine de para almıştır. Çünkü aile Yusuf'un bir dönem boyunca okula gitmediği bilgisine sahip değildir.

Ömer, babasını henüz doğmadan önce kaybetmiş, babasını hiç görmemiş, baba sevgisini yaşayamamış bir erkek evlattır. Annesi geçimini çiftçilikle sürdürerek, çocuklarını okutmaya çalışan bir kadındır. Ömer, 8 kardeş olup; köyündeki son erkek çocuktur. Ömer'in ailesinin yaşadığı yer Güney Doğu Anadolu Bölgesinde küçük bir köy olup; köyün tamamına yakını Ömer'in akrabalarıdır. Ömer'in köyünde ilköğretim ve ortaokul olmaması sebebiyle Ömer ilköğrenimini Yatılı İlköğretim Bölge Okulunda (Eski adı YİBO) tamamlamış, liseyi ise küçük bir ilçeye geliş gidiş yapmak suretiyle bitirmiştir. Ömer'in ailesinde veya köyünden hiç kimse onun kopya çektiğini ve sonucunda ceza aldığını bilmemektedirler. Ömer kopya çekme sonucu 1 yarı yıl uzaklaştırma almış, ailesine okula gidiyorum diyerek, okulunun bulunduğu şehre gitmiştir. Ömer, okula devam etmediği için iş arayışına girmiş ve bir fotoğrafçının yanında çalışmaya başlayarak, ailesinden para almamaya başlamıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırma için öncelikle Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı'ndan resmi olarak ceza alan öğrencilerin yıllara, bölümlere ve alınan cezalarına ilişkin istatistiki bilgi alınmıştır. İlgili dekanlıktan, öğrenci kimlik bilgileri araştırmacıya verilmemiştir. Bunun sebebi Anayasadaki ve diğer yasal metinlerdeki maddelerin gerekçe gösterilmesidir. Araştırmacı ilgili yasal metinleri incelediğinde 1982 Anayasasının 20. maddesi, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si'nin 12. maddesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 8. maddesinin, bireylerin özel hayatına ilişkin bilgilerin gizli tutulması ve buna saygı duyulması gereğinden bahsettiğini tespit etmiştir.

Araştırmanın konusuna dönük olarak araştırmacı tarafından alan yazın taranmış, ardından öğrencilerle görüşme yapmak için yarı-yapılandırılmış bir görüşme formu oluşturulmuştur. Yapılan alan yazın taramasında konu ile ilgili daha çok nicel çalışmalar yapıldığı (Durmuşçelebi, 2011; Kaymakcan, 2002; Küçüktepe ve Küçüktepe, 2012; Lupton vd., 2000; Lupton ve Chapman, 2002; Roig ve Marks, 2006 gibi); nitel çalışmaların (Alemdağ ve Alemdağ, 2015; Ashworth vd., 1997; Eraslan, 2011; McCabe vd., 1999; Özden vd., 2015 gibi) sınırlı sayıda olduğu ve durum çalışması olmadığı görülmektedir. Fakat Türkiye'de durum çalışması (case study) niteliğinde bir çalışmaya ise rastlanamamış olması, araştırmayı önemli kılan önemli bir unsurdur. Oluşturulan yarı-yapılandırılmış form uygulama öncesi iki öğretim üyesine görüşleri alınmak üzere verilmiş, onlardan gelen öneriler sonucunda görüşme formuna son şekli verilmiştir. Ardından öğrencilerden randevu alınmış, etik unsurlar da dikkate alınarak sesli kayıt cihazı kullanılmak yoluyla araştırmacı tarafından oluşturulmuş olan yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sonrasında sesli kayıt cihazı ile kaydedilen ve aynı zamanda araştırmacının not tuttuğu veriler bilgisayar ortamına geçirilmeden aktarılmış, analiz süreci başlamıştır.

Araştırmacının Rolü

Eğitim Fakültesi Dekanlığı'ndan elde edilemeyen ceza alan öğrencilere ait kimlik bilgileri araştırmacı tarafından informal yollarla elde edilmiştir. Araştırmacı öğrencilerin dersine girmiş olduğu için, öğrencileri kantinde gözlemlene, diğer öğrencilerle ve ceza alan öğrencilerle sohbet etme, diğer meslektaşlarla görüşme gibi yöntemlerle öğrenciler hakkında bilgiler toplamış, detaylı gözlemler yapmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul etmeyen diğer öğrencilere de benzer şekilde ulaşılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada nitel yaklaşım benimsenmesi sebebiyle, yapılan analizlerin doğruluğunu teyit etmek amacıyla çeşitleme denilen stratejiden yararlanılmıştır (Creswell, 2016; Merriam, 2013; Patton, 2014). Bir çalışmada iç geçerliği artırmanın en iyi yolunun çeşitleme olduğunu ifade etmekte ve dört tür çeşitleme tekniğinin olduğunu ifade etmektedir. Bunlar: Yöntem çeşitlemesi, kaynakların çeşitlenmesi, analizci çeşitlenmesi ve kuram/bakış açısı çeşitlenmesidir. Araştırmalarda bu stratejilerin bir veya birkaçı kullanılabilir. Bu çalışmada analizci çeşitlenmesi kullanılmıştır. Analizci ya da araştırmacı çeşitlenmesi; iki ya da daha fazla kişinin aynı nitel verilerin birbirinden bağımsız olarak analiz etmesi ve ortaya çıkan bulguların karşılaştırılması anlamına gelmektedir. İç geçerliğin veya inanırlığın tespitinde ise katılımcı teyidi denilen strateji kullanılır. Bu stratejide katılımcılardan geri bildirim sağlanır. Bu geri bildirim sayesinde yanlış anlamalar bertaraf edilir. Çalışma boyunca katılımcı teyidi yaptırılması önerilmektedir (Creswell, 2016; Merriam, 2013; Patton, 2014). Bu, katılımcılara söylediklerini teyit ettirme anlamına gelmektedir. Ayrıca çalışmada katılımcıların görüşlerine doğrudan alıntılarla yer vermek ve buradan yola çıkarak sonuçları açıklamak da geçerlik için önemli bir husustur (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çalışmada geçerliği sağlamak için "analizci çeşitlenmesi", "katılımcı teyidi" ve "doğrudan alıntılara yer verilmesi" stratejileri kullanılmıştır. Güvenilirlik, araştırma tekrarlanırsa aynı sonuçların ortaya çıkıp çıkmaması ile ilgilidir. Araştırmacının, araştırmanın aşamaları, kendi konumu ve araştırma ile ilgili ayrıntılı ve açık bilgiler vermesi ve bunları rapor etmesi araştırmanın dış güvenirliliği için önemli bir adım olarak görülmektedir. Böylece araştırmacı, elde etmiş olduğu sonuçların toplamış olduğu verilerle bağlantılı olduğunu, önyargılarının ve varsayımlarının araştırma sonuçlarını etkilemediğini, yansız davrandığını raporda göstermek zorundadır. Bu da okuyucuya güven vererek, sonuçların inandırıcılığını ve teyit edilebilirliğini artırabilir (Merriam, 2013; Yıldırım ve Şimşek, 2006). Creswell'e (2016) göre eğer araştırmacı yaptığı çalışmada detaylı bir biçimde not almış, ses cihazıyla verileri kaydetmiş, kayıtlarını da yazıya aktarmışsa güvenilirlik artırılabilir. Ayrıca, araştırmayı yürüten araştırmacı ve kodlayıcıların, araştırmanın kodlamalarını birbirinden gizli/ habersiz yapmaları, verilerin analiz edilerek kodlanması ve kodlayıcılar arası görüş birliği de kullanılmalıdır. Nitel araştırmada güvenilirlik stratejilerinden biri, kodlayıcılar arasındaki kodlama cevaplarındaki kararlılığa bakılmasıdır. Nitekim verilerin analiz edilip kodlanmasında araştırmacı ile birlikte farklı bir öğretim üyesinin de görüşü alınarak kodlayıcılar arası güvenilirlik çalışması yapılmıştır.

Araştırmada, yazılı metin haline getirilen görüşler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir (Kuş, 2007; Mason, 2002; Patton, 2014; Rubin ve Rubin, 1995; Yıldırım ve Şimşek, 2006). İçerik analizi öncesinde gerekli olan kategoriler ve alt kategoriler (Creswell, 2016; Yıldırım ve Şimşek, 2006) oluşturulmuştur. Analizlerde kodlayıcılar arası güvenilirliği hesaplamak için Miles ve Huberman (1994) formülünden yararlanılmıştır. Bu çalışmada kodlayıcılar arası güvenilirlik %96 olarak hesaplanmıştır. Hall ve Houten (1983) nitel araştırmalarda araştırmacıların kodlamaları arasında en az %70 oranında görüş birliği olması gerektiğini; Miles ve Huberman (1994) ise kodlayıcılar arasındaki uyumun %80 olmasının güvenilirlik için yeterli olduğu görüşündedirler. Hall ve Houten (1983) ile Miles ve Huberman (1994) ölçütlerine göre araştırmada kodlayıcılar arasında güveniliğin sağlandığı söylenebilir. Araştırmada, katılımcıların görüşlerinin verilmesinde onların ifadelerinden

yararlanılmış, doğrudan alıntılar yapılmıştır. Katılımcı görüşleri, iki katılımcıya birer kod verilerek sunulmuştur. Araştırmada birinci katılımcı Ömer ve ikinci katılımcı ise Yusuf isimleri verilerek araştırmada yer almıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde öğrencilerin kopya çekmeye eğilim nedenleri, ailenin ve arkadaşların öğrencilerin kopya çekme olayına ve aldıkları cezalara, öğrencilerin daha önce kopya çekme deneyimi olup olmamasına, kopya çekme olayı sonucu öğrencilerin yaşantılarında meydana gelen değişimlere, kopya çekme sonucu alınan cezaların caydırıcılığına, kopya çekme cezalarına ilişkin önerilerine yönelik bulgular incelenmiştir.

Öğrencilerin Kopya Çekmeye Eğilim Gösterme Nedenleri

Öğrencilerin verdikleri cevaplar neticesinde öğrencilerin kopya çekmeye eğilim gösterme nedenleri Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Öğrencilerin kopya çekmeye eğilim gösterme nedenleri

Şekil 1’e göre öğrencilerin kopya çekme nedenleri araştırmacı tarafından bahaneler ve gerçeklikler olarak iki kategoriye ayrılmıştır. Bunlara ilişkin öğrenci görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Kendisi samimi bir arkadaşım. Ben o dersten ilk aldığımda geçmiştim. O alttan alıyordu. 2. kez alışıydı. Beni aradı, ya Ömer sen bu dersten geçtin, benim yerime de girebilir misin? dedi. Ben de çok iyi bir notla geçmemiştim. Normal bir not almıştım. O memleketteydi giremeyeceğini söyledi. Tatile gitmişti. Ben de burada bütlerle kalmıştım. Ben de arkadaşımı kırmamak için kabul ettim (Ömer).

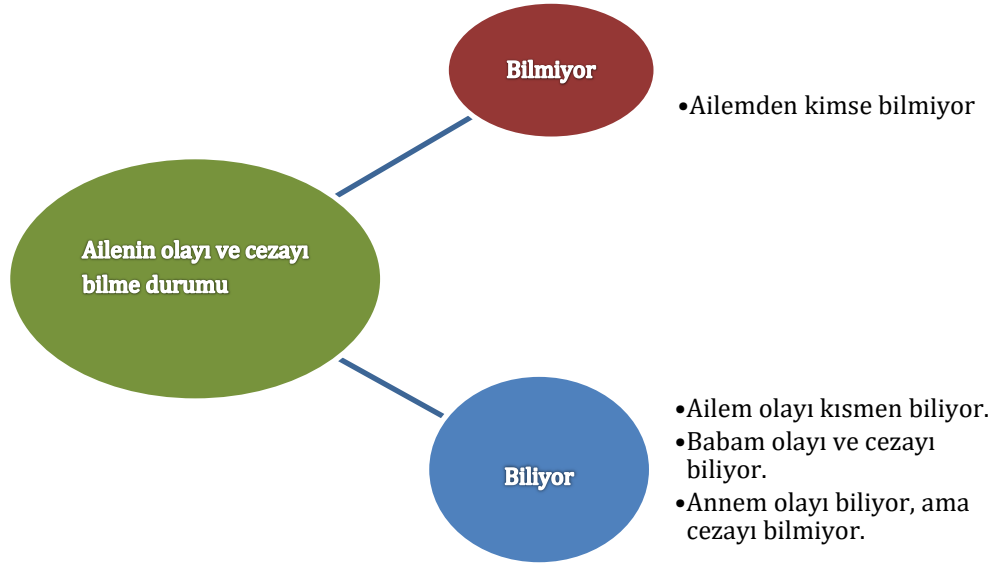
Memleketteydim aslında ben. Finaller bitmişti bütünülemeye kalmıştım. Bu ders alttan aldığım dersti. Normalde vizeden 60 almıştım. az bişey alsam geçerim diye düşündüm. Finalde 46 gibi bişey aldım. Sonra büte gelirim dedim memlekete eve gittim. Kar yağınca yollar kapandı. Gelemedim. En samimi arkadaşım var Ömer. Ona söyledim. Ona benim yerime sınava girer misin? dedim. O da kabul etti. Çevremde bunu yapan

insanlar var yakalanmıyorlar bir şey olmuyor o yüzden bişey olmaz diye düşündüm. Bişey de olmadığını gördüğüm için buna yöneldim. Şahit olduğum olaylar oldu. Başkasının yerine giren (Yusuf).

Öğrencilerin ifadelerinde de görüldüğü memleketine giden öğrenci bir takım bahaneler öne sürerek sınava gelmeyerek sınava arkadaşının girmesini istemiştir. Bir şey olmayacağı düşüncesi, diğerlerinin yaptığına şahit olma ve yakalanmamaları gibi bahaneler ortaya konulmuştur. Bahanelerin yanında öğrencinin çalışmaması, yakın arkadaş olmaları gibi gerçek durumlar da mevcuttur.

Ailenin ve Arkadaşların Kopya Çekme Olayını ve Alınan Cezaları Bilme Durumları

Kopya olayına karşı ailenin görüşlerine yönelik bulgular Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2. Ailenin kopya çekme olayını ve alınan cezayı bilip bilmeme durumu

Şekil 2’ye göre öğrencilerden birinin ailesi hem kopya hem de kopya sonunda alınan ceza olayını hiç bilmezken, diğer öğrencinin anne ve babası olayı biliyor, baba öğrencinin ceza aldığını biliyor, anne ise hiçbir ceza almadı sanıyor. Bununla ilgili öğrenci görüşleri aşağıda paylaşılmıştır.

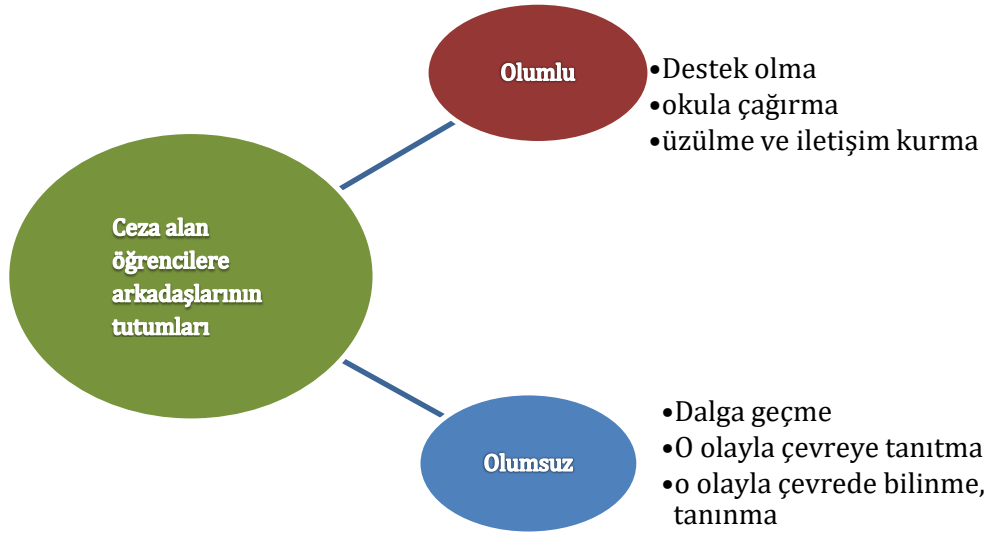
Babam biliyor. Babam “inşallah bişey olmaz” dedi. “Bir sene uzaklaştırma olacak bir sene falan uzayacak okul” dedim. Babam “keşke öyle bişey yapmasaydın” dedi. Sonra okul açıldı ikinci dönem ceza belli oldu. Annem sürekli soruyor “ceza aldın mı?, ceza aldın mı?” diye. Babama uzaklaştırma aldığımı söyledim ama cezası anneme söylemedim. Üzülmesin diye. Çünkü annemin iki kardeşi maden ocağında vefat etmişti. O yüzden söylemedim zaten hastaydı (Yusuf).

Hayır, söylemedim ve düşünmüyorum. Onları da üzmem istemiyorum. Belki çok sonra olabilir. Okul bittikten sonra olabilir belki. Üstünden baya bir zaman geçmesi lazım. O zamana kadar da olayın izleri kapanır zaten. Ben babamı hiç bilmem hiç görmedim. Annemi de üzmem istemiyorum. Aileme “okula gidiyorum” dedim. O dönem okulumun olduğu şehre geldim. Ailem beni okulda biliyordu. O vaktin yaklaşık ilk bir ayını tutmuş olduğum evde geçirdim. Ne yaptım diye düşündüm. Ne oldu diye düşündüm. Ben de soğuk duş etkisi yarattı. Ne yapacağımı bilemedim. Sonra artık birşeyler yapmamın zamanı geldi diye düşündüm. Ailemden belli bir miktarda destek de alıyordum. O desteği kendime yediremedim. Ailemin

maddi durumu çok iyi değil. Ordan aldığım parayı da kestim. Neden böyle bir şey yaptın, neden istemiyorsun diye sordular. İş falan buldum dedim. Öyle dedim ama iş yoktu. Daha sonra iş buldum. Bir dönem boyunca çalıştım (Ömer).

Öğrencilerden birisi babası olmadığı için ailesine bu olayı söylemediği, diğerinin ise kopya olayını söyleyip ceza olayını sadece annesine söylemesi durumu “farkedilmediği zaman herşey mübahtır ya da zafere giden yolda herşey mübahtır” cümlelerini akla getirmektedir. Bu da doğru bir yaklaşım değildir.

Arkadaşlarının ceza alan öğrencilere yönelik tutumlarına ilişkin bulgular Şekil 3’te verilmiştir.

Şekil 3. Arkadaşlarının ceza alan öğrencilere yönelik tutumları

Şekil 3’e göre arkadaşlarının öğrencilere yönelik tutumları olumlu ve olumsuz olarak iki kategoride incelenmiştir. Olumlu tutumlar içerisinde destek olma, okula çağırma, üzülme ve iletişim kurmaya çalışma varken; olumsuz tutumlar arasında dalga geçme, çevreye tanıtırken o olayla birlikte tanıtma ve o olayla tanınma alt kategorileri oluşturulmuştur. Bunula ilgili öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

Olumlu oldu. Ben de şaşırđım. Bir hata yapıldı. Bu hata evrensel, hiç bir yerde kabul edilemez. Ama onların yaklaşımı çok farklı oldu. Haketmiyorsun dediler. Desteklemeye çalıştılar. Arkadaşların arasında esprisi oluyor sürekli benim yerime de sınava gir gibi esprilerle yaklaştılar. Bu bir müddet sonra insanın moralini bozuyor. Girmeyeceğimi biliyorlar ama yine de böyle gülmek için teklifte bulunuyorlar. Bunlar beni üzüyor (Ömer).

Uzaklaştırma aldıktan sonra haftada bir defa okula gelmeyi düşünüyordum. Bir müddet böyle devam etti. En geç iki haftaya bir okula geldim. Kopmak istemedim. Derslerden uzaklaştırma aldım arkadaşlarımdan kopmayayım diye gittim. Gitmeyince “Neden gelmiyorsun?” şeklinde sitemlerde bulundular. “Dersin olmasa dahi gel” dediler. “Sadece bizimle sohbet etmen dahi yeter” dediler. “Kopma bizden” dediler, destek çıktılar (Ömer).

Arkadaşlarım sürekli dalga geçer gibi konuşuyorlar. Sanki kendisi hiç kopya çekmemiş gibi. Arkadaşlarım benden uzaklaşmadılar. Ama sürekli bana “dönemin uzayacak” öyle diyorlar başka arkadaşların yanında

sürekli tanıtırken “uzaklaştırma alan arkadaş bu” diyorlar. Örnek verirken tanıtırken bu şekilde tanıtıyorlar (Yusuf).

Öğrencilerin arkadaşları olay sonrası hem olumlu hem de olumsuz tutum takınmışlardır. Olumlu tutumlar arasında arkadaşlarına destek olma, okula gelmeleri için çağırma ve onlarla iletişim kurmaya çalışma varken; olumsuz tutumlar arasında sürekli dalga geçme, çevreye tanıtırken olayı da anımsatma gibi olaylar yaşandığı görülmektedir. Yusuf bir dönem boyunca okula sadece birkaç kez gitmiştir. Bunun sebebi Yusuf’un arkadaşlarına karşı yaşamış olduğu mahcubiyet, üzümlük ve aşağılanma duygusudur. Arkadaşları onu çağırması olsalar bile onların içerisinde olmanın doğru olmayacağını düşünerek okula gitmemiştir. Ömer ise hemen hemen her hafta veya birkaç haftada bir gün okula arkadaşlarının yanına gitmiştir. Çünkü Ömer, arkadaşları ile bağlarının kopmasını istememekte, kendisini o grubun bir üyesiymiş gibi hissetmektedir. Ama Ömer arkadaşlarından kopmamaya gayret etse bile kopya çekme olayı sonrasında hiçbir zaman kendisini o gruba ait hissetmemiştir.

Öğrencilerin Daha Önce Kopya Çekip Çekmeme Deneyimleri

Öğrencilerden biri daha önce kopya çektiğini ifade ederken, diğerinin yaşadığı ilk kopya olayının bu olduğu öğrenci tarafından ifade edilmiştir. Aşağıda öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

Kopya olayı daha önce oldu. Sınavdaydık. Okulda kâğıtlarımızı çıkarmıştık (kopyaları). Hoca yakaladı ama bişey olmadı o zaman da ben yakalanmışım. İlahi takdir bir mesaj gönderiyor aslında. Yapma diyor aslında... İlk çektiğimde hiçbir değişiklik olmadı çünkü hoca hiçbir ceza vermedi. Normalleşti o yüzden. Kopyayla 80 almıştım. Hoca bana kopya çektiğin için sana 50 vereyim demişti. Hoca bana sorular da sordu soruları bilince 50 verdi. Çalışmıştım çünkü... Güvende hissetmek için kopya yazıyorduk (Yusuf).

Lise dönemimde cesaret edemedim hiçbir zaman. Çok başarısız bir öğrenci değildim. Derslerimi kendim halledebiliyordum, hiç kopyaya başvurmadım. Öğrencilik yıllarımda daha önce böyle bir şey yapmadım. Başkasının yaptığını gördüm. İlk kez lisede bunu defalarca gördüm. Başkasının yerine sınava girmeyi, kopya olayını hepsini gördüm. Ortaokulda pek yoktu. Yatılı okumuştum. Kalma diye bir şey yoktu, çocuktuk. Herkes kendi yapıyordu. Liseye başladıktan sonra. Lise 1’de liseyi tanıyorsun yeni gelmişsin. Lise 2’de durumu kavramışsın ve neler yapıp neler yapamayacağını biliyorsun. Artık kurtlaşıyorsun. Lise 2’den itibaren rastladım diyebilirim. Üniversitede 1. sınıfta değil. Çünkü ilk yıl neler olup bittiğini gözlemliyor insan 2. sınıfta şahit oldum. Ve öğreniyorsun yapacaksın yapıyorsun (Ömer).

Öğrencilerin ifadelerine göre bir öğrencinin daha önceden kopya deneyimi yokken, diğerinin ise bulunmaktadır. Kopya çeken öğrenci hem ders çalıştığını hem de kendini güvende hissetmek için kopya hazırlayarak çektiğini ifade etmiştir. Daha önceden ciddi bir ceza almamış olması, sadece ders notunun düşük verilmesi ise aslında öğrencinin tekrar kopya çekmeye eğilim göstermesine sebep olmuş gibi görünmektedir.

Kopya Olayı Sonucu Yaşantıda Meydana Gelen Değişimler

Kopya olayı sonrasında alınan ceza ile birlikte öğrencilerin yaşamında meydana gelen değişimlere yönelik bulgular Şekil 4’te verilmiştir.

Şekil 4. Alınan ceza sonrası yaşantıda meydana gelen değişimler

Şekil 4'e göre alınan ceza sonrasında öğrencilerin psikolojik, ekonomik ve eğitim durumlarında bir takım değişimler olduğu öğrencilerce ifade edilmiştir. Aşağıda öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

Ailemden para istemedim. İşe girdim. İş hayatına girince farklı kişilerle sohbet muhabbet etmeye başladım. Çevrem değişti. Fotoğrafçıya çalışmaya girdim. Ortam değiştiği için konuştuğu konu da değişiyor. Artık gelecek kaygısı olmaya başladı. Böyle bir değişiklik oldu. Biraz ayaklarımın üzerinde basmaya başladığımı hissettim. Büyüdüğümü hissettim. O gün benim hayatımda dönüm noktası oldu. O gün büyüdüm (Ömer).

Ceza alınca psikolojim bozuldu. Örneğin benim yerime imza at diyorlar atmıyorum atamıyorum artık. Rahatsız oluyorum. Çünkü okuldan atılırım diye korkuyorum. Bu sene daha iyiyim düşüncelerim değişti. Uzaklaştırma aldıktan sonra ikinci dönem zaten geri geldim okula gidiyormuş gibi. Burda derslere girmedim ama çalıştım. Lokumcuda çalıştım. Ailemden para aldım. Ve yine de çalıştım. Arada bir arkadaşlarımdan kopmamak için okula geldim. Seneye çok iyi çalışırım bir daha da kopyaya yönelmem diye düşündüm. İkinci dönemin derslerini bu dönem almaya çalışıyorum başka fakültelerden. Yaz okuluna gidip alıp uzatmamaya çalışacağım. Fazla ders alarak (Yusuf).

Kopya sonucu alınan cezanın aslında büyük oranda öğrencilerin psikolojik durumlarını etkilediği öğrenci ifadelerinden görülmektedir. Bu ola sonucu psikolojinin bozulması, aileden saklama, kendini toplumdan geri çekme öğrencinin psikolojisinin bozulduğunun göstergeleridir. Bu olay öğrencilerde geleceğe ilişkin bir kaygı durumu oluşturmuş, öğrencilerin her ikisi de bir iş bularak hayatlarını kazanmaya başlamışlardır. Tabiki aldıkları uzaklaştırma sonucunda eğitim hayatlarında da bir takım değişimler olmuştur. Derslere devam edememe, okulun uzaması, derslerden geri kaldıkları düşünceleri de bunlardan bazılarıdır. Her iki öğrencide pişman olduğunu ifade etmiş olup, öğrenci görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Sonuçlarını bilmesem yapardım heralde ama bugün ne olacağını biliyorum ve hiçbir kuvvet bana yaptırılmaz (Ömer).

Bugün olsa yapmam. Çok ağır geldi ceza. Beni bu olay üzdü. Hayata bakış açım değişti. Bir sene öncesine dönsen kar kış da olsa sınava gelirim. Sınava girmesem de mutlaka gelirim böyle bişeye kalkışmam. Tekrara alırdım alttan. Hocanın yanına gidip ödev hazırlayayım deseydin belki de böyle bir şey olmazdı. Bazı hocalar kabul etmiyor kızıyorlar. Bütün hocalar böyle düşünüyor diye konuşmuyoruz. Bazı kurallara uymamamız lazım. Herkesin düzene uyması lazım düzen için uymalıyız (Yusuf).

Öğrencilerin her ikisinin de pişmanlık duyduğu görülmektedir. Bugün aynı sınav olsa aynı hatayı yapmayacakları da öğrencilerin ifadelerinden anlaşılmaktadır. Öğrencilerin okul hayatlarına ara vermeleri, çevrelerinde bu olayla anılmaları, hatta yalnızlaşmaları sonucunda hatalarının geç de olsa farkına vardıkları araştırmacı tarafından da gözlemlenen bir durumdur. Araştırmacı kopya çeken öğrencileri okul kantininde, diğer öğrencilerle sohbet ederken, dersine giren öğretim elemanları ile görüşmeler sonucunda bu kanıya varmıştı.

Öğrencilerin Aldıkları Cezaların Caydırıcılığı

Her iki öğrenci de kendilerinin ve arkadaşlarının kopya sonucu alınacak cezalara ilişkin ayrıntılı bilgiye sahip olmadıklarını sadece ceza alacaklarını bildiklerini ifade etmişlerdir. Buna ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrenciler cezaları biliyor ama hoca affeder diye düşünüyorlar. Bazı hocalar söylüyor zaten kopya çekince uzaklaştırma alırsınız diye. Öğrenciler bunu bence dikkate almıyorlar. Hiçbiri almıyorlar. Biz yakalandık ama şuanda da hala devam ediyor çekiyorlar. Yakalanmıyorlar, yakalananların da ceza aldıklarını hiç görmedim doğrusu. Denk gelmedim (Yusuf).

Aslında şunu biliyorlardır biz her ne kadar da bunu yapıyoruz deseler de kendilerine şunu soruyorlardır. Bunun için Ömer ceza aldı. Yakalandıktan sonra bunun sonucunda biz de ceza alacağız. Öğrenciler yakalandıkları zaman kesin olarak ceza alacaklarını biliyorlar. Öğrenciler yani benim çevremdekiler çok net ayrıntısına kadar bilmiyor olabilirler, sadece 3 ay, altı ay uzaklaştırma gibi. Sınavların öncesinde bazen basit anlamda anlatıyorlar, nadiren (Ömer).

Öğrencilerin ifadelerinden arkadaşlarının cezalarla ilgili ayrıntılı bilgiye sahip olmadıkları anlaşılmaktadır. Öğrenciler sadece basit bir ceza alacaklarını bilmekte, yönetmelikten de habersiz olduklarını ifade etmektedirler. Öğrenciler ayrıca ders hocalarının kendilerini affedeceğini de düşünmektedirler. Her iki öğrenci de cezaların caydırıcı olduğunu ifade etmiş olup, öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

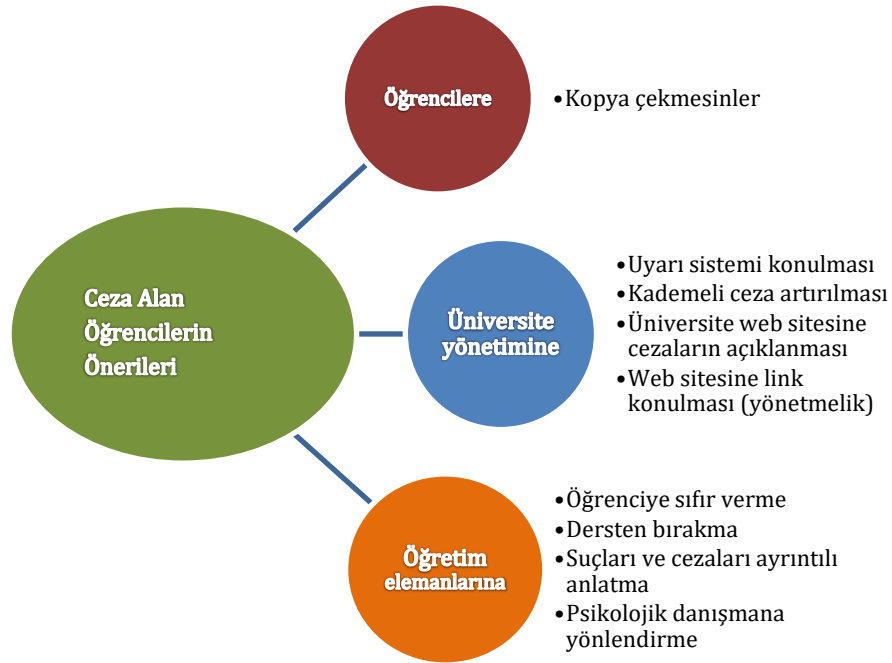
Kimi arkadaşlarım şöyle diyor: Ben uzaklaştırma alsaydım okulu bırakırdım, okumazdım diyorlar. Bir daha yapmam diyeni pek duymadım. Bazı arkadaşlarım keşke yapmasaydınız falan diyor. Aslında kimsenin hayatında bir değişiklik yok yine kopya çeken çekiyor. Olan bize oldu. Sadece bizi etkiledi diğerleri etkilenmedi. Diğerlerinin etkilenmediklerini düşünüyorum. Yine aynı şeye kalkışmazlar çekmezler etkilenseler. Yine çeken çekiyor devam ediyor. Sadece bizim üzerimizde etkili oldu (Yusuf).

O gün ve o günden sonra bir-bir buçuk ay diğer öğrenciler de olayın etkisini yaşamıştır. Biraz engeller, öğrencileri frenler. Ama hala bugün bu olaylar hala devam ediyor. Yapan var. Cezalar gerekli mi gereksiz mi? Gerekli. Çok düşük bir ihtimal o da %30. Öğrencinin o anki psikolojisi. Öğrenciyle hoca arasında oluşacak bir şey. İnanması lazım. Çok küçük bir ihtimal ama ceza önleyici oluyor, frenleyici oluyor. Aslında şunu biliyorlardır biz her ne kadar da bunu yapıyoruz deseler de kendilerine şunu soruyorlardır. Bunun için Ömer ceza aldı. Yakalandıktan sonra bunun sonucunda biz de ceza alacağız. Öğrenciler yakalandıkları zaman kesin olarak ceza alacaklarını biliyorlar. Öğrenciler yani benim çevremdekiler çok net ayrıntısına kadar bilmiyor olabilirler, sadece 3 ay, altı ay uzaklaştırma gibi (Ömer).

Öğrenciler aldıkları cezaların kısmen caydırıcı olduğunu düşünmekte fakat çevrelerinde halen farklı şekillerde kopya çeken öğrencilere şahit olduklarını ifade etmektedirler. Cezalar kısmen caydırıcı ise bu cezalarla ilgili ayrıntılı bilginin ve cezaların öğrencilere aktarılarak bilgilendirmenin tam yapılması kopya olaylarını azaltabilir.

Ceza Alan Öğrencilerin Önerileri

Kopya çekme sebebiyle ceza alan öğrencilerin önerileri Şekil 5'te verilmiştir.

Şekil 5. Kopya Çekme Sebebiyle Ceza Alan Öğrencilerin önerileri

Şekil 5'e göre öğrencilerin diğer öğrencilere, üniversite yönetimine ve öğretim elemanlarına ilişkin önerileri üç kategoride incelenmiştir. Bu kategoriler doğrultusunda öğrencilerin verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir.

Sıfır verilsin dersten kalma olsun. Öncelikle uyarı sistemi olmalı. İlk kopyada direk uzaklaştırma olmamalı. Herkes çekiyor ilk başta uyarı verme, sıfır verme gibi cezalar olmalı. Öğrenci yaptıkça cezalar artırılmalı diye düşünüyorum. Adım adım cezalar artırılmalı. Cezalar çok net anlatılmalı. Öğrencilere ciddi anlamda bilgilendirme çalışmaları yapılması lazım diye düşünüyorum (Yusuf).

İlk önce ben böyle bir durumda yakalanmış bir öğrenciyi psikolojik danışmanın karşısına çıkarırım. Bunu neden yaptın, aklı başında bir insansın. Böyle bir yanlış kararı nasıl verdin diye sorarım. Bunun arkasındaki nedenlere bakarım. Orda da biraz hissetme olayı devreye girer. Eğer iyi şeyler hissediyorsam ceza vermekten kaçınırım. Eğer iyi şeyler hissetmiyorsam uyarırım. Üç beş basit cezalar verebilirim. Bu zor bir soru. Vicdanınla baş başasın. Vereceğin karar başkasını ilgilendiriyor. Dersten öğrencini kalması gibi cezalar. Kopya sonucu ile ilgili çalışmalar artırılmalı. Suçları ve cezaları daha iyi anlatsın üniversite. Web sitesi hazırlasın, link atsın web sitesine cezalarla ilgili. Kopya çekince şu cezalar alınıyor, başkasının yerine girince şu cezalar alınıyor diye anlatılmalı, web sitesine ayrıntılı link atılmalı (Ömer).

Başarmanın tadını hissetsinler. Bunu yapan biri olarak yapmasınlar diyorum ama ne kadar etkili olur bilmiyorum (Ömer).

Yapmamaları konusunda uyarıyorum. Yapmasınlar sonuç çok ağır ve üzücü (Yusuf).

Öğrenciler yaşadıkları olay sonrasında kesin olarak diğer öğrencilere kopya çekme sonrası yaşananların çok ağır ve üzücü olduğunu ve kopya çekmemeleri gerektiğini ifade etmektedirler. Üniversite yönetimine kopya çekmenin cezai sonuçlarını daha fazla anlatılması için önerileri olduğu gibi, öğretim elemanlarına da öğrenciyi dersten bırakma, sıfır verme gibi önerileri olmaktadır. Öğrencilerin bu önerilerinin kopyayı engellemek için yeterli olmadığı da görünen bir gerçektir. Şöyle ki öğrencilerden birisinin lise yıllarında yaşadığı kopya sonucu düşük not alması onun kopya çekmesini engellemiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2000-2017 yılları arasında kopya çekme sebebi ile resmi olarak ceza alan öğrencilere ait kopya istatistikleri incelenmiş; ardından kopya çekmiş ve bunun sonucunda ceza almış iki öğrencinin rızası ile bire bir görüşme yapılarak kopya çekme nedenleri ve sonuçları araştırılmıştır. Öğrencilerin kopya çekmeye eğilim gösterme nedenleri bahaneler ve gerçek nedenler olarak iki kategoride incelenmiştir. Bahaneler arasında sınav olacağı zaman kar yağması nedeniyle sınava katılmama, bir şey olmaz düşüncesi ve herkes yapıyor yakalanmıyor düşüncesinin olduğu görülmektedir. Gerçek nedenler arasında sınava çalışmama, sınav sırasında memlekette olma, yakın arkadaş olma ve arkadaşı kırmak istememe, kendini yormak istememe gibi nedenler olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerden birinin ailesi kopya ve ceza olayını hiç bilmezken; birinin babası hem kopyayı hem de cezayı bilmekte, annesi ise kopya olayını bilmekte fakat sonunda aldığı cezayı bilmemektedir. Araştırmalarda kopya çekme nedenleri dersten geçememe, başarısız olma, dışlanma gibi sebeplerle yapıldığı ifade edilmektedir (Akdağ ve Güneş, 2002; Ashworth vd., 1997; Baird, 1980; Bushway ve Nash, 1977; Çetin, 2007; Durmuşçelebi, 2011; Güneş, 2014; Özden vd. 2015; Schab, 1991; Semerci ve Sağlam, 2005; Seven ve Engin, 2008; Rettinger ve Kramer, 2007; Wajda vd., 2001 gibi). Ayrıca bu çalışmada kopya sebeplerinden birisi de arkadaş etkisi şeklinde geçmektedir. Ersoy (2014) tarafından intihal yapmış öğrencilerle yapılmış olan benzer bir çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının intihal nedenlerinden birisi akran etkisi olarak tespit edilmiştir. Alkan (2008); Alemdağ ve Alemdağ (2015); Ashworth vd., (1997); Durmuşçelebi (2011); Rettinger ve Kramer (2007); tarafından yapılan çalışmalarda da öğrencilerin akran veya arkadaş etkisi gibi sebeplerle kopya çekmeye yöneldikleri araştırmanın bulguları ile benzerlik göstermektedir.

Kopya çekme eğilimi sonucu ceza alan öğrencilerin arkadaşlarının onlara yönelik tutumları olumlu ve olumsuz olarak iki kategoride incelenmiştir. Olumlu tutumlar arasında destek olma, okula çağırma, onlara üzüldüğü için onlarla iletişim kurma; olumsuz tutumlar arasında ise ceza alan öğrencilerle dalga geçme, öğrencileri çevreye tanıtırken kopya çekme olayı ile tanıtmaya ve çevreden kopya çekme olayı ile tanınmaya gelmektedir. Öğrencilerin yaşamlarının etkilenmelerinde akran etkisinin çok önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Yapılan diğer araştırmalar (Ashworth vd., 1997; Özden vd., 2015 gibi) da bunu teyit eder niteliktedir. Öğrencilerden biri daha önce hiç kopya çekmediğini ifade ederken, diğeri ise lise yıllarında kopya çektiğini belirtmiştir. Öğrencilerden her ikisi de kopya çekme olayından pişman olduklarını ifade etmişlerdir. Bu olay sonucunda öğrencilerin psikolojik durumlarında, ekonomik durumlarında ve eğitim durumlarında bir takım değişiklikler meydana gelmiştir. Toplumdan kendini geri çekme ve kendini büyümüş hissetme psikolojik değişimlere; işe girme, aileden para istememe,

hem işe girme hem de para isteme ve gelecek ile ilgili ekonomik kaygılar yaşama ise ekonomik değişikliklere; okula gitmeme, eğitimini yarım bırakma, yaz okulu ile dönem uzatmamaya çalışma ise eğitimle ilgili değişiklikler arasında sayılabilir.

Öğrenciler cezaları hem kendileri için hem de diğer öğrenciler için caydırıcı bulsalar da başka öğrencilerin hala kopya çekme eğiliminde olduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin bu olayla ilgili diğer bir ifadeleri ise alınacak cezalarla ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıklarıdır. Bunun için üniversite yönetimlerine ve öğretim elemanlarına çok iş düşmektedir. Cezalarla ilgili bilgilendirme çalışmalarının sıklıkla yapılması, web sitelerinin bununla ilgili bilgiler içermesi, psikolojik danışmanlık hizmetlerinin yoğunlaştırılması gibi önerilerde bulunmuşlardır. Yapılan araştırma ve diğer araştırmalarda da görüldüğü gibi (Lupton vd., 2000; Lupton ve Chapman, 2002; Ünal ve Uçak, 2017 gibi) öğrenciler kopya çekme ve cezalar hakkında yeterli bilgiye sahip değildirler. Öğrenciler bu araştırmada ve diğer araştırmalarda da (Bernardi, vd., 2004; McCabe, 1992 gibi) kopya çekmenin kötü bir şey olduğunun ve cezayla sonuçlanacağını az çok bilincindedirler. Bu araştırmada olduğu gibi Megehee ve Blosser'in (2009) araştırmalarında öğrenciler kopya gibi akademik usulsüzlük yaptıklarında yakalanmayacakları düşüncesinde oldukları için, kopya çekme eğilimi içerisine girmektedirler. Bu araştırmada olduğu gibi Akdağ ve Güneş (2002) tarafından yapılan araştırmada da kopya çekme eğilimi notları düşük olan öğrencilerce daha çok yapıldığı sonucu bu araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Seven ve Engin'in (2008) ve Eraslan'ın (2011) araştırmasında olduğu gibi bu araştırmada da öğrencilerin kopya çekme nedenleri benzer şekildedir. Araştırmanın en önemli sonucu ise öğrencilerin diğer öğrencilere kopya çekme eylemini yapmamaları konusunda uyarıda bulunmalarıdır.

Görüldüğü gibi bu araştırma bulguları diğer araştırma bulgularıyla örtüşse de alan yazındaki araştırmaların büyük bir çoğunluğunu nicel araştırma yöntemi (Durmuşçelebi, 2011; Eraslan, 2011; Kaymakcan, 2002; Küçüktepe ve Küçüktepe, 2012; Lupton vd.; 2000; Lupton ve Chapman, 2002; Roig ve Marks, 2006; gibi) benimsenerek yapıldığı ve sonuçların genellenebildiği görülmektedir. Alan yazında nitel araştırmaların sayısının sınırlı olması (Alemdağ ve Alemdağ, 2015; Ashworth vd., 1997; Eraslan, 2011; McCabe vd., 1999; Özden vd., 2015 gibi) ve Türkiye'de durum çalışması niteliğinde bir çalışmaya araştırmacı tarafından ulaşılamamış olması bu araştırmayı diğerlerinden ayırmaktadır. Bu sebeple bu çalışmanın alan yazına katkı getireceği düşünülmektedir.

Kopya çekme olaylarının azaltılması eğitim sistemi için önem arz etmektedir. Bu da öğrencilik yıllarında kopyanın engellenmesi ile, cezaların öğrencilere kavratılması ile olabilir. Gelecekte öğretmen olacak öğrencilerde özellikle bunun yerleştirilmesi gerekmektedir. Sistemde sadece sonuç değerlendirmesi yapmak yerine süreç değerlendirmesinin ön plana çıkması, öğrencilere öğretmenlik ruhunun, dürüstlük ruhunun daha fazla işlenmeye çalışılması, cezaların okul panolarında, web sitelerinde özellikle sınav dönemlerinde sergilenmesi, danışmaların bölümlerle bu konuda grup danışmalıkları yapmaları gibi öneriler araştırmanın sonunda ortaya konulmuştur. Ayrıca kopya çekme eğiliminin belirlenmesine yönelik olarak geliştirilecek ölçek ile öğrencilerdeki kopya eğilimleri ortaya konulabilir. Aynı araştırma farklı öğrenci grupları ile hatta kültürlerarası çalışmalarla yapılarak sonuçlar karşılaştırılabilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları ve Zorlukları

Yapılan araştırma az kişiyle yapılmış, kolaymış gibi algılansa da, araştırma kapsamında öğrenci istatistiklerinin resmi kanallarla istenmesi ve incelenmesi, resmi olarak alınan istatistiklerde öğrenci isimlerinin olmaması, istatistiki verilerde yer alan öğrencilere informal yollarla ulaşılmaya çalışılması, ulaşılan öğrencilerle görüşülmesi, öğrencilerin araştırmaya katılımı için ikna edilmeye çalışılması, zaman baskısı, araştırma sürecine dâhil olan öğrencilerin doğal ortamında gözlemlenmesi, meslektaş

ve diğer öğrencilerle görüşülmesi, öğrencilerin ses kaydından rahatsız olmaları, istememeleri fakat araştırmacının ses kayıtlarını kimseyle paylaşmayacağı konusunda iki katılımcıyı inandırması, öğrenciler tarafından araştırmacıya güven sağlanması vb. gibi sebeplerle araştırma başlangıç aşamasından, araştırmanın yürütülmesi ve sonuçlandırılmasına kadar bir takım sınırlılıklar ve zorluklarla araştırma tamamlanmıştır. Her araştırma kendisine göre bir takım güçlükleri içerisinde barındırmaktadır. Önemli olan etik unsurlar ve bilimsel ölçütlerle alan yazına katkı sağlamaktır.

Kaynaklar / References

- Akar, H. (2016). Durum çalışması. Saban, A. & Ersoy, A. (Eds). *Eğitimde nitel araştırma desenleri*. Ankara: Anı.
- Akdağ, M. & Güneş, H. (2002). Kopya çekme davranışları ve kopya çekmeye ilişkin tutumlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 31, 330-334.
- Alemdağ, C. & Alemdağ, S. (2015). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin kopya çekme davranışları. *International Journal of Science Culture and Sport*, 3, 317-335.
- Alkan, Ş. (2008). *İlköğretim ikinci kademe ile ortaöğretim öğrencilerinin ve öğretmenlerinin kopya çekmeye ilişkin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Antion, D. L. & Michael, W. B. (1983). Short-term predictive validity of demographic, affective, personal, and cognitive variables in relation to two criterion measures of cheating behaviors. *Educational and Psychological Measurement*, 43, 467-482.
- Ashworth, P., Bannister, P. & Thorne, P. (1997). Guilty in whose eyes? University students' perceptions of cheating and plagiarism in academic work and assessment. *Studies in Higher Education*, 22(2), 187-203.
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi. (2018). 10.03.2018 tarihinde <http://www.danistay.gov.tr/upload/avrupainsanhaklarisozlesmesi.pdf>. adresinden indirilmiştir.
- Baird, J. S. (1980). Current trends in college cheating. *Psychology in the School*, 17(4), 515-522.
- Bernardi, R. A.; Metzger, R. L.; Bruno, R.G. S.; Hoogkomp, M.A. V.; Reyes, L. E. & Barnaby, G. H. (2004). Examining the decision process of students' cheating behavior: an empirical study. *Journal of Business Ethics*, 50, 397-414.
- Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi. (2018). 10.03.2018 tarihinde www.danistay.gov.tr/upload/insanhaklarievrenselbeyannamesi.pdf. adresinden indirilmiştir.
- Bushway, A. & Nash, W. (1977). School cheating behavior. *Review of Education Research*, 47, 623-632.
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. M. Bütün & S. B. Demir (Edt.). Ankara: Siyasal.
- Crown, D. F. & Spiller, M. S. (1998). Learning from the literature on collegiate cheating: A review of empirical research. *Journal of Business Ethics*, 17, 683-700.
- Çetin, Ş. (2007). Üniversite öğrencilerinin kopya çekme davranışlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 175, 129-142.
- Dam, H. (2013). Örgün din eğitiminde kopya sorunu. *OMU İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 34, 71-108.
- Durmuşçelebi, M. (2011). Lise öğrencilerinin ve öğretmen adaylarının kopya çekme davranışlarına ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(1), 77-97.
- Eminoğlu, E. (2008). *Üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimlerinin ölçülmesine yönelik bir ölçek geliştirme çalışması*. Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Eraslan, A. (2011) Matematik öğretmen adayları ve kopya: Hiç çekmedim desem yalan olur! *Eğitim ve Bilim*, 36, (160), 52-64.
- Ersoy, A. (2014). İnternet kaynaklarından intihal yaptığının farkında değildim: Bir olgubilim araştırması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 47-60.
- Gerdeman, D. R. (2000). *Academic dishonesty and the community college*. Los Angeles: Eric Digest.
- Glesne, C. (2012). *Nitel araştırmaya giriş*. A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu (Çev.). Ankara: Anı.

- Gümüşgöl, O.; Üstün, Ü. D.; Işık, U. & Demirel, D. H. (2013). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilim düzeylerinin değerlendirilmesi. *Ankara Üni.Spor Bil.Fak Yay.*, 11 (2), 131-138.
- Güneş, A. (2014). *Liselerde görev yapan öğretmenlerin kopya çekme davranışına ilişkin görüşleri*. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Hall, R. V. & Houten, R. V. (1983). *Managing behavior, behavior modification: The measurement of behavior*. Austin: Pro-ed.
- Kaymakcan, R. (2002). İlahiyat öğrencilerinin kopya çekmeye karşı yaklaşımları. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 121-138.
- Kuntz, J. R. C. & Butler, C. (2014). Exploring individual and contextual antecedents of attitudes toward the acceptability of cheating and plagiarism. *Ethics & Behavior*, 24(6), 478-494.
- Kuş, E. (2007). *Nitel-nitel araştırma teknikleri*. Ankara: Anı.
- Küçüktepe, S. E. & Küçüktepe, C. (2012). Tarih öğretmeni adaylarının kopya çekme eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 115-125.
- Lim, V. K. G. & See, S. K. B. (2001). Attitudes toward, and intentions to report, academic cheating among students in Singapore. *Ethics & Behavior*, 11(3), 261-274.
- Lupton, R. A., Chapman, K. J. & Weiss, J. E. (2000). International perspective: a cross-national exploration of business students' attitudes, perceptions, and tendencies toward academic dishonesty. *Journal of Education for Business*, 75(4), 231-235.
- Lupton R. A. & Chapman, K. J. (2002). Russian and American college students' attitudes, perceptions and tendencies towards cheating. *Educational Research*, 44(1), 17-27.
- Maramark, S. & Maline, M. B. (1993). *Academic dishonesty among college students. Issues in Education*. Washington: Office of Research.
- Mason J. (2002). *Qualitative researching*. London: Sage.
- McCabe, D. L. (1992). The influence of situational ethics on cheating among college students. *Sociological Inquiry*, 62(3), 365-374.
- McCabe, D. L.; Trevino, L. K. & Butterfield, K. D. (2001). Cheating in academic institutions: A decade of research. *Ethics & Behavior*, 11(3), 219-232.
- McCabe, D. L. & Trevino, L. K. (1997). Individual and contextual influences on academic dishonesty: A multicampus investigation. *Research in Higher Education*, 38(3), 379-396.
- McCabe, D. L.; Trevino, L. K. & Butterfield, K. D. (1999). Academic integrity in honor code and non-honor code environments: A qualitative investigation. *Journal of Higher Education*, 70, 211-234
- Megehee, C. M. & Spake, D. F. (2008). The impact of perceived peer behaviour, probable detection and punishment severity on student cheating behavior. *Marketing Education Review*, 18, 5-19.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. S. Turan (Ed.). Ankara: Nobel Yayın.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, Sage.
- Okulöncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. Resmi Gazete Tarih: 26.07.2014
- Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. Resmi Gazete Tarih: 16.09.2017.
- Oxford Sözlük. (2017). 31.12.2017 tarihinde www.oxforddictionaries.com adresinden alınmıştır.

- Özden, M.; Baştürk, A. U. & Demir, M. (2015). Kopya çektim, çünkü...: Bir olgubilim çalışması. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 6(4), 57-89.
- Özgüngör, S. (2008). Üniversite öğrencilerinde öğretmene ilişkin algıların ve öğrenci özelliklerinin kopya çekme davranışıyla ilişkisi. *Eğitim ve Bilim*, 33(149), 68-79.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. M. Bütün & S. B. Demir (Eds.). Ankara: PegemAkademi .
- Rettinger, D. A. & Kramer, Y. (2009). Situational and personal causes of student cheating. *Research in Higher Education*, 50(3), 293-313.
- Roig, M. & Marks, A. (2006). Attitudes toward cheating before and after the implementation of a modified honor code. *Ethics & Behavior*, 16(2), 163-171.
- Rubin, H. & Rubin, I. (1995). *Qualitative interviewing: The art of hearing data*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Schab, F. (1991). Schooling without learning: Thirty years of cheating in high school. *Adolescence*, 26, 839-847.
- Selçuk, Z. (1995). Bir eğitim ve rehberlik sorunu: Okullarda kopya çekme. *Eğitim Yönetimi*, 1(3), 397-418.
- Semerci, Ç. & Sağlam, Z. (2005). Polis adaylarının sınavlarda kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşleri (Elazığ ili örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 163-177.
- Seven, M. A. & Engin, A. O. (2008) Eğitim fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye duydukları ihtiyaç ve kopya çekme sebepleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (1), 212-136.
- Smith, K.J.; Davy, J.A.; Rosenberg, D. L. & Haight, G. T. (2002). A structural modeling investigation of the influence of demographic and attitudinal factors and in-class deterrents on cheating behavior among accounting majors. *Journal of Accounting Education*, 20, 45-65.
- Tan, Ş. (2001). Sınavlarda kopya çekmeyi önlemeye yönelik önlemler. *Eğitim ve Bilim*, 26(122), 32-40.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). Kanun No: 2709, Kabul Tarihi: 7.11.1982
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü (2017). 17.12.2017 tarihinde www.tdk.gov.tr adresinden alınmıştır.
- Ünal, Y. & Uçak, N. Ö. (2017). Farklı eğitim ve kültürlerdeki üniversite öğrencilerinin intihale ilişkin görüş ve davranışları. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 34(1), 177-194.
- Wajda-Johnston, V.A.; Handal, P.J.; Brawer, P.A. & Fabricatore, A. N. (2001). Academic dishonesty at the graduate level. *Ethics & Behavior*, 11(3), 287-305.
- Whitley, B. E. (1998). Factors associated with cheating among college students: A review. *Research in Higher Education*, 39(3), 235-274.
- Yangın, S. & Kahyaoğlu, M. (2009). İlköğretim öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve görüşleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(21), 46-55.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin
- Yin, R. K. (2011). *Qualitative research from start to finish*. New York: The Guilford Press.
- Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği. Resmi Gazete Tarih: 18.08.2012.

Yazar

Dr. Bilgen KIRAL, temel çalışma alanı: Eğitim yönetimi, çocuk hakları, okul güvenliği, değerler eğitimi, akademik sahtekârlık gibi konularda çalışmalar yapmaktadır.

İletişim

Dr. Bilgen KIRAL, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Aydın, Türkiye.
e-mail: bilgenkiral@gmail.com

Summary

Purpose and Significance. The most important time for the lives of individuals is the years as a student. Those who experienced years as a student are affected in terms of the future life of the individual. For this reason, the most lasting memories are reminiscent of years as a student. Individuals are able to make a number of mistakes in their years as a student not to negatively evaluate themselves as being lazy or unsuccessful, in order to succeed with regard to passing the class, graduating from school, in the perspectives of family, relatives, teachers and friends. At the beginning of these are acts of cheating. The following inquiries were searched in order to obtain student views on cheating and replacing someone else.

1. What are the reasons of the cheating for students?
2. What are the perspectives of the students regarding the cheating case?
3. Do they need punishment to prevent the students from cheating?
4. What are the views of the students' parents and their students as punishing students?
5. What are the changes that have taken place in the life of the penitentiary that the students took with cheating?
6. What punishments are required for students to cheat and what are the recommendations of the students?

Methodology. Qualitative approach has been adopted in the research; it is a case study. The statistical information of students who received cheating punishments between the years 2000 and 2017 was created at the faculty of education of a state university. The information which was taken from the state university was the legal statistics. As a result of the research conducted by the researcher, students who have cheated and replaced each other have been reached. As a result of the interviews made with these students, two students who replaced one another voluntarily accepted to be interviewed by the researcher and to take a voice recording. The subject was scanned by the researcher for the subject of the research, and then a semi-structured interview form was prepared to interview the students. It has been determined that there has not been a qualitative study on this subject in the field survey in the constructed field. This is another factor that makes the research important. The semi-structured form was asked to the two lecturers and the final form was given to the form afterwards. The students were then made an appointment and interviews were held with the semi-structured interview form created by the researcher using the voice recorder, taking into consideration the ethical elements. After the interviews, the data was recorded with the voice recorder and transferred to the computer environment of the researcher's notes, the analysis process started. In the study, the opinions of the participants were used in their expressions, and direct quotations were made. Participant opinions were presented to the two participants with a code. The first participant was Ömer and the second participant was Yusuf. The data was analyzed by means of content analysis.

Results. As a result of the research, the causes of cheating were examined in two categories as the reasons and the actual reasons. Reduction of cheating events is important for the education system. This may be due to the inhibition of cheating during the years of study and the punishment of students. Students who will be teachers in the future need to be placed especially in this. In the system, instead of making only the outcome evaluation, it was put forward at the end of researching proposals such as the proposal of the process evaluation, the teaching spirit to the students, the process of honesty to be

processed more, the punishment to be displayed on the school boards, especially during the examination periods on the web sites, and the consultants to make group consultations. If the family of one of the students never knew cheating and punishment; one's father knows both the cheating and the punishment, and the mother knows the cheating but she does not know the punishment he finally gets. One of the students stated that he had never cheated before, while the other stated that he had cheated in high school years. Both of the students stated that they regretted cheating. As a result, a number of changes were experienced in the students' psychological, economic and educational situations. Although pupils find the punishment to be deterrent for both themselves and other students, they have still expressed the tendency of others to cheat. Another expression of the students about this event is that they do not have enough information about the punishment to be received.

Discussion and Conclusion. As seen in the research and other researches (Lupton, Chapman & Weiss, 2000, Lupton & Chapman, 2002, Unal & Aircraft, 2017), students do not have enough knowledge about cheating and punishments. Akdağ & Güneş (2002) also found that the students with low grades of tendency to cheat tend to be more likely to coincide with the findings of this research. As in Eraslan (2011) and Seven & Engin (2008) researches, the causes of students' cheating are similar in this research. Students in this research and in other researches (such as Bernard, Metzger, Bruno, Hoogkomp, Reyes & Barnaby, 2004; McCabe, 1992) are worried about the fact that cheating is a bad thing and they are less aware of the consequences of punishment.

As can be seen, these research findings are overlapped with other research findings, but the research in the field has been evaluated by applying a questionnaire and adopting a quantitative research method. In this study, the cheating statistics of the education faculty were examined and an attempt was made to investigate the reasons and results of the event by interviewing the students individually. For this reason, this research is the first qualitative study made in this subject. For this reason, it is thought that this study will contribute to literature. Reduction of cheating events is important for the education system. This can be due to the inhibition of cheating during the years of study and the punishment of students. Students who will be teachers in the future need to be placed especially in this. The punishment to be displayed on the school boards, especially during the examination periods on the web sites, and the consultants to make group consultation. The same research can be conducted with different student groups and cross cultural studies can be carried out to compare the results.